
Marghidan, E., Vieriu, M., & Loghin, R. S. (2022). From mosaic to pixel in textile art. *Culture and Arts in the Context of World Cultural Heritage. Klironomy*, 5, 36–43. Ostrava. (In Rom.)

DOI: 10.47451/art2022-05-04

The paper is published in ICI Copernicus, BASE, Zenodo, OpenAIRE, Academic Resource Index ResearchBib, J-Gate, ISI International Scientific Indexing, LORY, LUASA, Google Scholar, eLibrary, Internet Archive.

Ecaterina Marghidan, Doctor in Visual Arts, Ph.D., Associate Professor, Specialization in Textile Art and Design, Faculty of Visual Arts and Design, “George Enescu” National University of Arts. Iași, Romania.

Semantic Scholar 146630370

Mădălina Vieriu, Doctor in Visual Arts, PhD Lecturer, Specialization in Textile Art and Design, Faculty of Visual Arts and Design, “George Enescu” National University of Arts. Iași, Romania.

ORCID 0000-0003-1098-0041

Raluca Simona Loghin, Doctor in Visual Arts, PhD Assistant, Specialization in Textile Art and Design, Faculty of Visual Arts and Design, “George Enescu” National University of Arts. Iași, Romania.

From Mosaic to Pixel in Textile Art

Abstract: Due to technology and how the woven or knitted textile surfaces are created, they can be reduced to a graphical representation of modular, often square modular geometric grids. Thus thought, any decorative composition resembles the mosaic technique in which for the construction of the image it is reduced to a structure of units of the same size but of different colours or textures. Historically, the patchwork illustrates the technique of textile mosaic and makes the transition between classical, manual or mechanical techniques and contemporary digital art. Pixel art and the compositions of NFT works are based on a similar concept, creating the work from tiny independent images, which are chromatically modular correlated.

Keywords: textile art, textile design, patchwork, textile collage, digital, pixel, mosaic, contemporary art, NFT.

Ecaterina Marghidan, Doctor în Arte Vizuale, Conferențiar universitar doctor, Specializarea Arte Textile – Design Textil, Facultatea de Arte Vizuale și Design, Universitatea Națională de Arte „George Enescu”. Iași, România.

Semantic Scholar: 146630370.

Mădălina Vieriu, Doctor în Arte Vizuale, Lector universitar doctor, Specializarea Arte Textile – Design Textil, Facultatea de Arte Vizuale și Design, Universitatea Națională de Arte „George Enescu”. Iași, România.

ORCID 0000-0003-1098-0041.

Raluca Simona Loghin, Doctor în Arte Vizuale, Asistent universitar doctor, Specializarea Arte Textile – Design Textil, Facultatea de Arte Vizuale și Design, Universitatea Națională de Arte „George Enescu”. Iași, România.

De la mozaic la pixel în Arta Textilă

Abstract: Datorita tehnologiei și a felului în care iau naștere suprafețele textile țesute sau tricotate, acestea pot fi reduse la o reprezentare grafică de rețele geometrice modulare, pătrate de cele mai multe ori.

Gândite astfel, orice compoziție decorativă se aseamănă cu tehnica mozaicului în care pentru construirea imaginii aceasta e redusă la o structură din unități de aceeași dimensiune, dar din culori sau texturi diferite. Patchwork-ul din punct de vedere istoric ilustrează tehnica mozaicului textil și face tranziția între tehnicile clasice, manuale sau mecanice și arta digitală contemporană. Pixel art și compozițiile lucrărilor NFT au la baza un concept similar, de creare a lucrării din imagini minuscule independente, corelate modular cromatic.

Cuvinte cheie: artă textilă, design textil, patchwork, colaj textil, digital, pixel, mozaic, artă contemporană, NFT.

Abbreviations:

ACM is Association for Computing Machinery,

NFT is non-fungible token.

Introducere

Analiza similitudinilor dintre o lucrare mozaicată și o operă pixel art are ca mijloc de legătură utilizarea elementului în compunerea imaginii și face apel la estetica minimalistă [5]. Astfel, fie prin alăturarea bucăților miniaturale, așa cum se regăsește în decorațiunile de tip mozaic sau de patchwork, fie prin utilizarea pixelului ca formă elementară, ambele recurg la blocuri mici de forme asemănătoare de culoare. Dacă în spectrul decorativ această compoziție este o formă implementată în arta încă din mileniul III î.Hr., apariția ideii de artă a pixelului este certificată începând cu anul 1970, care utilizează în compunerea digitală a imaginii pixelul – ca element de mici dimensiuni întâlnit sub formă de pătrate sau dreptunghiuri. Însă, termenul de artă a pixelului este menționat prima dată în 1982 în articolul „Scrisoarea președintelui ACM: Pixel Art”, de către Adele Goldberg și Robert Flegal (*Goldberg & Flegal, 1982*). Anvergura erei computerizate a oferit o platformă amplă în care pixelul a fost o componentă importantă în formarea jocurilor video sau a imaginilor cu scop artistic. Astfel, pixel art apare ca mișcare artistică și rămâne în atenția publicului până în ziua de azi, chiar dacă în domeniile de consolă și jocuri a fost înlocuită cu tehnologia modernă pe care o oferă programele de grafică actuală. Însă, desprinderea de imaginea pixel nu este completă deoarece atractivitatea de a construi mozaical rămâne o tendință puternică atât în Arta Textilă prin utilizarea de tehnici ce permit integrarea unor mijloace de expresie asemănătoare (patchwork, colaj textil, quilting etc.), cât și în diferitele forme de artă digitală. Maniera de a lucra cu pixeli este o alegere stilistică a artiștilor contemporani care fie abordează opera într-o notă vintage, chiar retro, cu trimitere la formele incipiente ale erei formării imaginii computerizate (*Tribe & Jana, 2006, p. 28*), fie constituie conceptualizarea imaginii în stilul de bloc lângă bloc pentru a puncta o idee, o imagine de ansamblu aparte.

Rezultate

Între tradiție și tehnologie – „pixelii textili”

Textilele prin însăși structura lor internă, tipul de țesere sau de tricotare au la bază o alcătuire modulară, geometrică. Alternarea firelor de urzeală și a celor de băteală în cazul țesăturilor sau a ochilor în cazul tricoturilor dau naștere la o suprafață texturată a cărei reprezentare grafică este printr-o rețea de pătrate.

Redarea unor compoziții decorative complexe în aceste tehnici textile presupune construirea formelor din unități modulare independente alăturate asemănătoare tehnicii mozaicului. Din acest motiv primele motive decorative țesute sau brodate aveau un aspect stilizat, geometrizat după o structură predeterminată. Materialele textile monocrome au fost la rândul lor valorificate decorativ prin alăturarea lor în funcție de cromatică și textură. Dorința de a înfrumuseța spațiul prin crearea de obiecte decorative estetice a dus la apariția Artelor Textile cu toate subdomeniile lor determinate de tehnicile variate, de tipul de expunere și de funcția obiectului final.

Pornind de la rădăcina expresiei, prin *colaj textil* se înțelege „lipirea” a două materiale textile. Din punct de vedere tehnic, acest lucru este posibil prin unirea lor cu ajutorul unui liant (firul de ață, inserția textilă sau substanțe chimice de lipire). Colajul textil permite alăturarea de materiale diverse, fragmente mai mult sau mai puțin regulate urmărind o reliefare reciprocă a expresivității plastice.

Colajul textil este o variantă rudimentară și mai puțin pretențioasă, din punctul de vedere tehnic a patchwork-ului. Realizat inițial în casă din piese vestimentare sau produse textile de interior uzate, colajul textil era un material compus din petice de diferite forme și dimensiuni, suprapuse sau alăturate, fără a se urmări o compoziție prestabilită clar. Suprafața rezultată avea totuși anumite coordonate estetice.

Cea mai apropiată tehnica textilă de reprezentare a mozaicului clasic mural este fără îndoială patchwork-ul. Patchwork-ul nu s-a născut din dorința de recuperare a unor materiale uzate, așa cum a fost în cazul colajului textil. Compoziția de tip patchwork a apărut pentru prima dată descrisă într-un cântec medieval anglo-normand, în cea de-a doua jumătate a secolului XIII (*Jannièrè, 2003, p. 14*) (*Fig. 1; Fig. 2*). Primele referiri la colecții și la expoziții cu astfel de lucrări datează din secolul XVII (*Jannièrè, 2003, p. 18*).

În Franța și Anglia, acest gen al Artelor Textile a fost abordat de doamnele nobile care utilizau materiale scumpe, imprimate, din care alegeau doar anumite secțiuni potrivite în compoziția creată de ele. Patchwork-ul are o structură strict geometrică, modulară, bazată pe rețele de pătrate, dreptunghiulare sau hexagonale. Modulele sunt asamblate într-o tehnică specifică, cusăturile fiind invizibile pe fața materialului. Datorită complexității structurii, unirea peticelor a fost făcută de mână până la începutul secolului XX. Deși inițial patchwork-ul avea o destinație casnică, produsele decorând mobilierul de interior, cu timpul, imaginile au fost tot mai savant compuse, iar suprafața materialului a devenit atât de amplă, încât așezarea lor parietală a fost o necesitate. De aici până la conceperea unor lucrări cu o destinație pur artistică a fost doar un pas. Faptul că încă din secolul XVIII patchwork-ul era creat cu scop artistic, pentru o expunere parietală, este confirmat de restauratorii ce au găsit în interiorul lucrării, nedeteriorată după aproape 300 de ani, hârtia folosită ca ghidaj în această tehnică. Patchwork-ul parietal, la fel ca tapiseria, era scuturat și curățat fără spălare, fapt ce ar fi deteriorat opera.

Astăzi, tehnica patchwork și-a păstrat complexitatea, dobândind aportul tehnicilor moderne de asamblare. Compoziții de mari dimensiuni, având laturi de peste 10 metri, sunt realizate utilizând tehnologii complexe. Majoritatea se desprind de structura geometrică clasică cu o singură rețea de module pe toată suprafața, mai nou fiind preferate rețelele de module complexe, care permit evoluția de la triunghi la pătrat, hexagon, octogon etc. Patchwork-ul păstrează specificul decorativ mai puternic decât în oricare dintre celelalte domenii ale Artelor Textile din secolul XX. Gama tematică a compozițiilor variază în funcție de spațiul geografic, de autor, dar

mai ales de momentul istoric în care sunt realizate. Există compoziții abstracte, monotone, cu un decorativism pregnant, dar și patchwork-uri în care figurativul joacă un rol important, în această tehnică putând fi realizate la scară monumentală portrete, peisaje etc.

Datorită noilor tehnologii, paginile de internet au favorizat răspândirea rapidă a informațiilor cu privire la diferitele tipuri de tipare, de modalități de asamblare a elementelor de patchwork, sugerând structuri compoziționale. Interesul sporit al publicului a dus la o recunoaștere a patchwork-ului și a quilt-ului ca Arte Textile decorative reprezentative. În Occident – Anglia, Franța, Germania și în Statele Unite ale Americii – există muzee care cuprind vaste colecții de lucrări tip patchwork, spre exemplu, în Anglia *Victoria and Albert Museum* – Londra găzduiește patchwork-uri murale care datează din 1718. Muzeul francez *Notre Dame des Bondeville – Industriel de la Corderie Vallois* are cea mai vastă colecție de patchwork-uri și quilt-uri internaționale, cuprinzând 300 de ani de tradiție din toate cele cinci continente ale lumii (Jannièr, 2003, p. 19). Deși accentul se pune pe partea istorică, majoritatea muzeelor de profil își înnoiesc periodic colecțiile prin achiziționarea lucrărilor contemporane.

Datorită faptului că tehnica de realizare a patchwork-ului este laborioasă, expozițiile și competițiile de profil în arta contemporană sunt evenimente speciale, de obicei organizate anual, bienal sau trienal. Printre evenimentele europene marcante se numără cele din Franța și din Cehia. Printre lucrările prezentate la ultimele ediții ale anualei *International Patchwork Meeting* din Praga se observă tendința includerii mai multor experimente de broderie mecanică și de quilt, ca ramuri conexe cu patchwork-ul. Școala de patchwork din Rusia, alături de cea din Statele Unite ale Americii sunt astăzi printre cele mai puternice.

Deși considerat o tehnică diferită, quilt-ul apelează deseori la matlasarea unei suprafețe textile ce are o compoziție artistică realizată în colaj textil sau patchwork. Structura lucrării ia naștere din coaserea între două materiale a unui strat de material pufos (vatelină, melană sau lână), speculându-se volumele create prin presarea stratului din mijloc. Inițial aceste cusături aveau doar un rol funcțional, de fixare a stratului din mijloc (a lânii), de cele două materiale, pentru ca în timpul utilizării sau al spălării să nu se deformeze obiectul textil. Modelele cusute erau simple rețele geometrice de pătrate sau romburi. Cu timpul, motivele au devenit din ce în ce mai complexe, evoluând de la abstracția geometrică simplă, către structuri aleatorii complexe.

În anul 1971, la Muzeul Whitnez din New York, Andy Warhol prezintă 16 quilt-uri din colecțiile private ale lui Jonathan Holstein și ale lui Gail van de Holf, sub titulatura generică *Abstract Design in American Quilts* (Jannièr, 2003, p. 9).

Așadar, interesul pentru aceste tehnici este din ce în ce mai mare, deși metodele de realizare sunt laborioase (Fig. 3). Artiștii americani, în mod special, preferă combinarea tehnicii patchwork cu cea a colajului textil, realizând portrete sau peisaje. Mozaicul de materiale atrage nu doar prin tehnică, ci și prin adaptarea subiectului la structura compoziției.

Arta Textilă și pixelul – interferențe vizual – artistice

La sfârșitul secolului XX, Arta Textilă a evoluat spre o varietate de conexiuni interdisciplinare, dezvoltând metode de transpunere cu un potențial artistic și inovativ ridicat. Așa se face că lucrările realizate în tehnica patchwork sunt formate după principii specifice mozaicurilor sau broderiile cu puncte de coasere în cruce și pot fi asociate cu ușurință mișcării artistice *pixel art*.

Toate aceste mijloace de producere a unor lucrări artistice au în comun modalitatea de compunere a unei imagini și anume prin alăturarea de unități sau module identice ca dimensiune în compoziții decorative, figurative, abstracte etc. Un alt aspect ce creează o conexiune între acestea ar fi că artistul, indiferent de tehnica pe care o utilizează fie că este mozaic, patchwork sau pixel art este constrâns în ceea ce privește alegerea formelor și a culorilor ele putând avea de cele mai multe ori un număr limitat mai ales în cazul formelor figurative care necesită o anumită așezare a unităților pentru ca acestea să fie înțelese.

Recunoașterea formelor de către privitor și analiza întregii compoziții de la distanță constituie o metodă general aplicabilă în vizualizarea lucrărilor de artă de acest tip. Dacă micile bucăți de marmură dau viață mozaicurilor prin metode transmise din generație în generație și conturează idei cu privire la societatea, cultura și arta vechilor civilizații, pixelul este modulul digital principal din care este construită fața culturii noastre vizuale electronice (*Birnbaum & Reichel, 2008, p. 20*). Conexiunea dintre aceste două sfere este abordată de artistul Faig Ahmed (*Fig. 4*) în lucrările sale prin explorarea tranziției dintre designul tradițional al covoarelor și efectele digitale, experiment ce abordează forme ale practicilor artistice în mod normal opuse (*Contreras-Koterbay & Mirochá, 2016, p. 131*).

De asemenea, interferența dintre pixel art și arta textilă pare a fi o soluție plastică remarcabilă. În acest sens, realizate digital, imaginile cu o rezoluție redusă amintesc de structurile textile întreșute. Pe de altă parte, odată cu apariția noilor tehnologii modele realizate după imagini pixelate sunt imprimate pe țesături, procesul de creație și de transpunere digitală a unor forme vizuale de tip pixel art favorizând interesul artiștilor pentru matematică și tehnologie (*Fig. 5*). Astfel, artiștii textiliști s-au adaptat societății actuale, marcată de dinamica valorilor și de viteza dezvoltării tehnologice, prin utilizarea mijloacelor din mediul digital, lucru care a contribuit la integrarea conceptului de pixel art în lucrările textile contemporane.

În același timp, pixelul sau noul mozaic contemporan are o multitudine de interferențe în domenii ce fac apel la estetica produsului. În sfera vestimentară abordarea mozaicului pixelat se regăsește în tematica brandului Anrealage, colecția „Low” a designerului Kunihiko Morinaga (*Fig. 6*), ce face referire la imagini cu rezoluție joasă de 8 biți, regăsite în general în anii 70. Fiecare componentă a imaginii de ansamblu a fost tratată în spirit de mozaic pixelat: de la produse vestimentare până la ciorapi, pantofi, accesorii pentru chip.

Intriga utilizării pixelului este cu atât mai mult investigată în planul social media contemporan cu cât este utilizat și în compunerea unui NFT ce devine popular datorită tehnicii de realizare și a modului de comercializare. Cumpărarea dreptului de proprietate a unei opere de artă digitalizată și un activ pe care ar putea să-l revândă ulterior este oficial tranzacționată la o sumă record prin casa de licitație Christie's în anul 2021. Autorul este Mike Winkelmann, cunoscut în lumea artistică sub pseudonimul de Beeple, a cărei NFT intitulat *Everydays: The First 5000 Days* (*Fig. 7*), reprezintă un colaj mozaical a propriilor desene, schițe, picturi care au fost postate în ultimii 14 ani.

Popularitatea sa este dată nu numai de imaginea în sine și de modul în care fiecare zi de postare reprezintă o parte a propriei lucrări NFT. Astfel, ideea de parte lângă parte sau de patchwork virtual a fost creată prin formele întâlnite în informațiile digitale ce fac parte din fenomenul trans-media. Ideatic mozaicul mintal al promovării zi de zi, a narativității și

perseverenței de a compune zilnic o lucrare, a constituit și construcția popularității prin următorii săi pe rețelele de socializare care au fost în creștere cu fiecare imagine postată.

Concluzii

Această relaționare metodică și conceptuală dintre mozaic și pixel ce are loc în sfera artelor textile este constituită în baza a mai multor aspecte comune și creează noi legături între tradiție și tehnologie. În corelare cu acest aspect, o altă similitudine a conceptelor analizate este legată de percepția vizuală atât a imaginii de ansamblu cât și a detaliilor. Construcțiile de tip mozaical, fie în forma clasică, decorativă sau interpretată în domenii ca arta textilă, designul vestimentar sau arta digitală certifică într-o anumită formă atractivitatea în era contemporană a ideii de parte micro ce se transformă treptat în imaginea macro de ansamblu. Compozițiile realizate folosind unități repetitive diferențiate cromatic îmbogățesc lumea din jurul nostru, putând fi considerate expresie a mediului social. Astfel, societatea actuală se comportă ca un mozaic perpetuu, în care preponderența spre narativitatea reală sau virtuală conturează o direcție spre diversitate și vizibilitate ce emite și orientarea estetică în arta contemporană a ordonării armonioase a elementelor eterogene. Noile forme artistice sunt generate de metamorfoza ideologiilor estetice, precum și de interferențele dintre domenii artistice, în cazul de față arta textilă (patchwork) și arta murală (mozaic), dar și de apariția unora noi ca arta digitală (pixel art), cu referire la tehnicile tradiționale revigorate sub concepte inovatoare. Prin urmare, cercetarea acestor idei demonstrează că există o relație foarte puternică între trecut și prezent, între tradiție și o abordare generativă inovatoare, iar elementul central de legătură dintre mozaic și pixel în contextul Artei Textile îl constituie micile forme individuale și asamblarea lor.

Referințe:

- Birnbaum, Paula, & Reichek, Elaine (2008). Pixels, Bytes, and Stitches. *Summer*, 2(67). Retrieved March 10, 2022 from <https://www.jstor.org/stable/40598940>
- Contreras-Koterbay, Scott, & Mirochá, Łukasz (2016). *The New Aesthetic and Art: Constellations of the Postdigital*. Amsterdam: Institute of Network Cultures.
- Goldberg, Adele, & Flegal, Robert (1982). ACM president's letter: Pixel Art. *Communications of the ACM*, 12(25).
- Janniére, Janine (2003). *Mosaïques d'étoffe à la recherche de l'hexagone*. Château de Martainville: Ed. Point de Vues.
- Podgorski, Daniel (2016, martie 24). Style by Necessity: FTL: Faster Than Light, and Pixel Art as a New Cubism. *The Gemsbok* [publicație online].
- Tribe, Mark, & Jana, Reena (2006). *New media art*, Germania. Editura Taschen.

Appendix

Anexă imaginii:

- Figura 1. Patchwork din bumbac din 1726, Anglia, 197/207cm, *McCord Museum of Canadian History*, Montreal, Quebec;
- Figura 2. Verso lucrării din bumbac din 1726, Anglia, 197/207cm, detaliu, *McCord Museum of Canadian History*, Montreal, Quebec;
- Figura 3. Cornelia Brustureanu, patchwork pe structură modulată de pătrate, 150x100cm, 2009;

Figura 4. Faig Ahmed – *Tradition in Pixel*, 2010; <https://faigahmed.com/>

Figura 5. Lana Dumitru – Jacheta *PUMA T7*, 2013; <https://www.lanadumitru.com/ana-x-puma>

Figura 6. Kunihiro Morinaga, *Low*, Săptămâna modei din Japonia, colecția de toamnă/iarnă 2011/2012 a companiei sale de modă Anrealage cu model de pixeli <https://i.pinimg.com/originals/b8/3d/b4/b83db41b8eaddefb876e23b095ce9f6a.jpg>

Figura 7. Mike Winkelmann – NFT - *Everydays: The First 5000 Days*, 2021; <https://www.theverge.com/2021/3/11/22325054/beeple-christies-nft-sale-cost-everydays-69-million>

Figura 1. Patchwork din bumbac din 1726, Anglia, 197/207cm McCord Museum of Canadian History, Montreal, Quebec

Figura 2. Verso lucrării din bumbac din 1726, Anglia, 197/207cm, detaliu, McCord Museum of Canadian History, Montreal, Quebec

Figura 3. Cornelia Brustureanu, patchwork pe structură modulată de pătrate, 150x100cm, 2009

Figura 4. Faig Ahmed – *Tradition in Pixel*, 2010

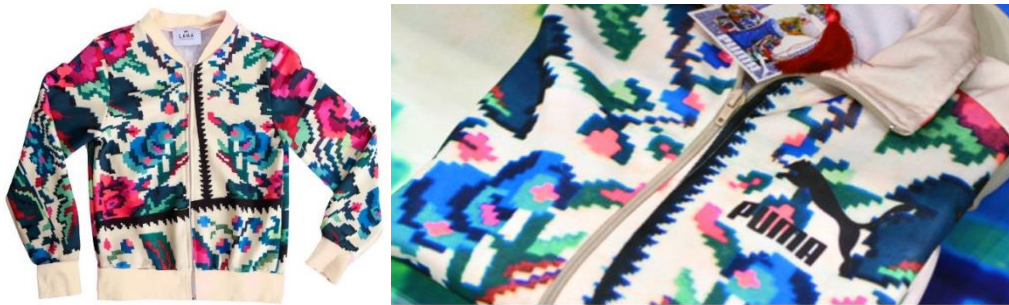

Figura 5. Lana Dumitru - Jacheta PUMA T7, 2013

Figura 6. Kunihiro Morinaga, Low, Săptămâna
modei din Japonia, colecția de toamnă/iarnă
2011/2012 a companiei sale de modă
Anrealage cu model de pixeli

Figura 7. Mike Winkelmann -
NFT – Everyday: The First 5000
Days, 2021